

گزارش ارزیابی عملکرد ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)

لله الحمد لله الرحمن الرحيم

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۹/۵

شماره مسلسل: ۱۹۴۰۷

کد موضوعی: ۲۷۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

عنوان گزارش:

گزارش ارزیابی عملکرد ماده (۲۵) قانون الحاق
موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)

نام دفتر:

مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)

تهیه و تدوین:

ندا زرنندیان

اظهار نظر کنندگان:

محمدحسین معماریان، امین‌اله پاکنژاد

ناظر علمی:

موسی بیات

ویراستار ادبی:

زهرة عطاردی

طراح گرافیک:

سیده فاطمه ابوطالبی

واژه‌های کلیدی:

۱. کارکنان

۲. بن سفر

۳. سفر ارزان قیمت

۴. اعتبارات رفاهی

دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۹
۲. ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) و آیین‌نامه آن ۱۰	۱۰
۳. ارزیابی عملکرد ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۱	۱۱
۴. جمع‌بندی و پیشنهادهای.....	۱۸
منابع و مأخذ.....	۲۰

فهرست جداول

جدول ۱. موضوعات مطرح در آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.....	۱۱
جدول ۲. مبالغ پرداختی وزارت امور خارجه به هتل‌های طرف قرارداد در مشهد مقدس (موضوع بن سفر) ۱۲	۱۲
جدول ۳. مبالغ پرداختی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل اعتبارات رفاهی به بن سفر..... ۱۳	۱۳
جدول ۴. پاسخ استعلام وزارت نیرو در خصوص بن سفر.....	۱۴
جدول ۵. خلاصه اقدامات دستگاه‌ها در خصوص ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱).....	۱۵

گزارش ارزیابی عملکرد ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)

چکیده

براساس ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) (مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۱۵)، امکان تقبل ۲۵ درصد از هزینه‌های سفر ارزان قیمت از سوی دستگاه‌ها-مشروط به ارائه تخفیف ۳۵ درصدی از سوی عرضه‌کنندگان صنعت گردشگری و پرداخت ۴۰ درصد هزینه‌ها از سوی کارکنان- وجود دارد. بنابر بررسی‌های انجام شده اگرچه این ماده ظرفیت خوبی جهت تسهیل سفر و تقویت نشاط اجتماعی فراهم می‌آورد، اما عملکرد قابل قبولی نداشته است. در این میان، عدم الزام دستگاه‌ها در متن قانون، محدود بودن سطح اعتبارات رفاهی و عدم اولویت سفر در سبد مصرفی کارکنان، مشروط بودن ارائه تخفیف از سوی دولت به ارائه تخفیف از سوی بخش خصوصی گردشگری و همچنین نبود سازوکاری مشخص و واحد برای اجرای قانون از جمله علل عدم تحقق آن به‌شمار می‌رود. کوتاهی برخی از دستگاه‌ها و همچنین وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در اجرای آیین‌نامه این ماده نیز مشهود است. چنانچه دستگاه‌ها باید به پیش‌بینی این موضوع در اعتبارات رفاهی خود براساس ماده (۱) این آیین‌نامه می‌پرداختند. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز در مواردی همچون ارائه فهرست و برنامه سالیانه دفاتر و تأسیسات گردشگری دارای مجوز از وزارتخانه (ماده (۳))، تبلیغ بن سفر (ماده (۶)) و ارائه گزارش ادواری ۶ماهه عملکرد به هیئت‌وزیران (ماده (۷))، ترک مسئولیت داشته است. اما با اصلاح ماده قانونی مورد بحث می‌توان اشکال مرتبط با عدم اجبار دستگاه‌های دولتی را مرتفع کرد. در این میان، ایجاد وحدت‌رویه در اجرای ماده اصلاحی پیشنهادی نیز ضروری است. بدین‌منظور دستگاه‌ها می‌توانند به کارمندان خود بن کارت سفر ارائه دهند. بن کارت مزبور از قابلیت نقدشوندگی برخوردار نبوده و تنها امکان خرید خدمات سفر تا سقف اعتبار تعریف شده در سکو مورد تأیید وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را فراهم می‌آورد. وزارخانه امکان حضور بخش خصوصی برای فعالین صنعت که استانداردها را رعایت کرده و تخفیف مناسبی را به مشتریان عرضه می‌کنند، فراهم می‌نماید. علاوه بر این، پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز برای تحقق این مهم، در قالب ضوابط بودجه سنواتی نیز الزامی است.

■ بیان/شرح مسئله

توسعه گردشگری داخلی می‌تواند موجبات توزیع منافع اقتصادی، بهبود انسجام ملی و افزایش نشاط اجتماعی را به همراه داشته باشد. برای نیل به این اهداف باید مشوق‌هایی برای تحریک تقاضای سفر در کشور، تعبیه کرد. به عبارتی، بدون وجود سیاست‌های حمایتی توسعه گردشگری داخلی محقق نخواهد شد. در این میان، یکی از ابزارها ارائه بن سفر و تخفیف سفر است. قانونگذار با درک این مهم، در ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) (مصوب ۱۳۸۴/۰۸/۱۵)، امکان تقبل ۲۵ درصد از هزینه‌های سفر کارکنان از سوی دستگاه‌ها را در قالب بن سفر فراهم آورده است. از این رو، شایسته است با گذشت حدود ۱۸ سال از تصویب این قانون، عملکرد این ماده مورد بررسی قرار گیرد.

■ نقطه نظرات/یافته‌های کلیدی

با توجه به بررسی‌های انجام شده غالب دستگاه‌ها در این خصوص عملکرد قابل توجه‌ای نداشته‌اند. تنها دو وزارت میراث فرهنگی، گردشگری، صنایع دستی و وزارت جهاد دانشگاهی یک‌بار، پژوهشگاه نیرو و وزارت نیرو (یک‌بار)، وزارتخانه‌های امور خارجه (۱۲ سال) و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات (۹ سال) در طی چند سال موفق به اجرای ماده مورد بحث شده‌اند. در این میان، مواردی همچون الزام آور نبودن متن قانون، محدود بودن اعتبارات رفاهی و اولویت نبودن سفر برای کارکنان، مشروط کردن ارائه تخفیف دولت به ارائه تخفیف از سوی بخش خصوصی و همچنین نبود وحدت رویه موجبات اجرایی نشدن این ماده را فراهم آورده است. در این میان، در اجرای آیین‌نامه این ماده نیز هم از سوی دستگاه‌های اجرایی و هم از سوی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کوتاهی شده است. عدم ارائه فهرست و برنامه سالیانه دفاتر و تأسیسات گردشگری به صورت سالیانه (ماده (۳))، تبلیغات برای بن سفر (ماده (۶)) و ارائه گزارش عملکرد ادواری از جمله وظایف مهمی بوده است که توسط وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مورد توجه قرار نگرفته است. دستگاه‌ها نیز در پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز برای اجرای این موضوع اهتمام لازم را نداشته است (موضوع ماده (۳) آیین‌نامه).

■ پیشنهاد راهکار تقنین، نظارتی یا سیاستی

به منظور اجرایی شدن موضوع بن سفر، باید در یک راهکار تقنین ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) به شکل ذیل اصلاح شود:

«ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)» به شکل زیر اصلاح می‌شود:

به‌منظور توسعه گردشگری داخلی و حمایت از سفرهای کارکنان دولت (شاغلین، بازنشستگان، موظفین و ...) و اعضای درجه یک خانواده آنان، دستگاه‌های اجرایی مکلفند یک نوبت در سال، حداقل سی درصد (۳۰٪) هزینه سفرهای ارزان‌قیمت کارکنان را در قالب بن سفر از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب، قابل استفاده از تأسیسات گردشگری مورد تأیید وزارت پرداخت کنند. هزینه کرد بن سفر به‌صورت غیرنقدی و در قالب سامانه‌ای خواهد بود که از سوی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ظرف ۶ ماه راه‌اندازی خواهد شد. فعالین بخش خصوصی مجاز بنابر کیفیت و تخفیف ارائه شده به تشخیص وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در اولویت ورود به سامانه قرار خواهند گرفت. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف ۶ ماه از سوی وزارت و با همکاری سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید.

تبصره «۱» - وزارت آموزش و پرورش و وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت و درمان مکلفند به ترتیب تمهیدات لازم در خصوص گردشگری دانش‌آموزان را از محل اعتبارات فرهنگی و پرورشی و اعتبارات موضوع ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳ و همچنین گردشگری دانشجویان را از طریق اعتبارات فرهنگی و ورزشی و مشارکت بخش خصوصی به عمل آورند و گزارش سالیانه را به کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی ارسال کنند. تبصره «۲» - سازمان برنامه و بودجه موظف است اعتبارات لازم برای تحقق این ماده را به‌صورت سالیانه پیش‌بینی کند.»

در حکم پیشنهادی چهار اصلاح کلیدی در نظر گرفته شده است:

اول، دستگاه‌های اجرایی «مکلف» به ارائه بن سفر شده‌اند. از این رو، حکم ماهیت ایجابی پیدا کرده و دستگاه‌ها به‌عنوان یک تکلیف امکان‌سرباز زدن از آن را نخواهند داشت.

در خصوص اجرا نیز وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مکلف است یک سامانه را به‌عنوان بستری برای مصرف غیرنقدی بن سفر کارکنان تعبیه کند. راه‌اندازی این سامانه، موجبات ایجاد یک رویه واحد را در تمامی دستگاه‌ها برای هزینه‌کرد بن‌های سفر فراهم می‌آورد. علاوه بر این، امکان نظارت بر عملکرد این ماده و مشارکت بخش خصوصی منتخب از طریق این سامانه نیز میسر خواهد شد. در انتخاب بخش خصوصی فعال در سامانه داشتن مجوزها و برخورداری از استانداردهای کافی در وهله اول و ارائه قیمت‌ها و تخفیفات مناسب در وهله دوم باید مورد توجه قرار گیرد.

در ارتباط با سفرهای دانشجویی و دانش‌آموزی نیز باید توجه داشت که اعتبارات رفاهی در خصوص کارکنان هر دستگاه باید هزینه‌شود. بنابراین هزینه‌کرد این اعتبارات برای سفرهای دانشجویی و دانش‌آموزی قابل توجیه نیست. اما با توجه به نقش حیاتی اردوهای یاد شده در تعالی و رشد فرهنگی،

شخصیتی و شناختی دانشجویان و دانش آموزان می توان برای دانش آموزان از محل اعتبارات فرهنگی و پرورشی و اعتبارات موضوع ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳ و برای دانشجویان از محل اعتبارات فرهنگی و ورزشی و مشارکت بخش خصوصی این مهم را برآورده کرد. اما مسلماً تحقق این ماده اصلاحی بدون در نظرگیری بودجه ریزی متناسب امکان پذیر نخواهد بود. از این رو باید اعتبارات مورد نیاز برای اجرای این مهم در ضوابط بودجه سالانه مورد توجه قرار گیرد.

۱. مقدمه

یکی از عواملی که می تواند در بهبود روحیه افراد و ارتقای نشاط اجتماعی مؤثر باشد، موضوع سفر است. این موضوع با توجه به شیوع بیماری کووید-۱۹ در چند سال اخیر از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. انزوای اجباری و تعریف فاصله اجتماعی به منظور جلوگیری از انتقال بیماری، نوعی سرخوردگی و خمودگی را در افراد و به تبع آن کلیت جامعه به وجود آورده است. سفر می تواند با تغییر مکان و برقراری تعاملات در طی سفر به بهبود روحیه فردی و رفع این معضل کمک کند. علاوه بر این، با توجه به وضعیت معیشتی مردم امکان بهره مندی از این ظرفیت ایجاد نمی شود. تاجایی که بنا بر آخرین گزارش منتشر شده از سوی مرکز آمار ایران تنها ۳۰ درصد از خانوارها در سال ۱۴۰۰ به مسافرت رفتند (معادل ۷,۷۸۸,۲۲۱ خانوار)^[۱] (مرکز آمار ایران، ۱۴۰۱). این آمار از سوی دیگر، خود نشانگر ناکارآمدی سیاستگذاری های حمایتی در زمینه توسعه گردشگری داخلی و بهره مندی عادلانه از سفر در کشور است. به عبارتی به نظر می رسد برنامه ریزی ها و سیاستگذاری ها به سمتی نبوده است که بتواند به دسترسی پذیری سفر برای عامه مردم منتج شود. اما یکی از قوانین حمایتی موجود در این زمینه، ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) (مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵)^[۲] است. ظرفیتی که به نظر از سال ۱۳۸۴ تاکنون مغفول مانده است. گزارش پیش روی، تلاشی است در جهت ارزیابی عملکرد این ماده قانون.

۱. این در حالی است که ۷۰ درصد خانوارهای ایرانی یعنی ۱۸,۵۱۳,۴۴۹ خانوار در این سال هیچ فردی از اعضایشان سفر نداشته اند.

۲. ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) و آیین‌نامه آن

در سال ۱۳۸۰، قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) تصویب شد. در ماده (۲۵) این قانون آمده است:

«به منظور توسعه گردشگری داخلی و حمایت از سفرهای کارکنان دولت (شاغلین، بازنشستگان، موظفین و...) و اعضای درجه یک خانواده آنان به کلیه دستگاه‌های مشمول ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود در صورت مشارکت بخش گردشگری به میزان سی و پنج درصد (۳۵٪) و افراد ذی‌نفع هر یک به میزان چهل درصد (۴۰٪)، بیست و پنج درصد (۲۵٪) هزینه سفرهای ارزان قیمت کارکنان خود را در قالب بن سفر از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب خود، پرداخت کنند. آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان‌های مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و میراث فرهنگی و گردشگری به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

دولت مکلف است تمهیدات لازم در خصوص گردشگری دانشجویان و دانش‌آموزان موضوع ماده (۲۵) را به عمل آورد.»

بر این اساس، اگر بخش خصوصی، ۳۵ درصد تخفیف در ارائه کالای سفر در نظر بگیرد و کارکنان نیز خود ۴۰ درصد از هزینه‌ها را تقبل کنند، دستگاه‌ها باید ۲۵ درصد هزینه باقی مانده را از محل اعتبارات رفاهی خود و به صورت بن سفر تأمین کنند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده در تاریخ ۱۳۸۶/۱۱/۲۴ به تصویب هیئت وزیران رسید. [۳] در ماده (۱) این آیین‌نامه، مقصود از تعابیری همچون بن سفر، کارکنان دولت، سفرهای ارزان قیمت و کمک‌های رفاهی تبیین شده است:

«ج) بن سفر: بخشی از هزینه سفر کارکنان دولت که به صورت غیر نقدی و با روش‌های مقتضی از قبیل سفر با کارت ملی و با هماهنگی سازمان به کارکنان دولت پرداخت می‌شود.

د) کارکنان دولت: شاغلین رسمی، پیمانی، قراردادی و عناوین مشابه در دستگاه‌های اجرایی و بازنشستگان و موظفین و خانواده درجه یک آنان.

ه) سفرهای ارزان قیمت: سفرهای داخلی که منجر به اقامت یا استفاده کارکنان دولت حداکثر به مدت پنج روز و سالیانه یک بار از تسهیلات مراکز اقامتی طرف قرارداد مجریان بن سفر می‌شود.

و) کمک‌های رفاهی: اعتباراتی که توسط دستگاه‌های اجرایی تحت عنوان کمک‌های رفاهی یا عناوین

مشابه برای ارائه خدمات رفاهی و نظایر آن پیش بینی می شود.» موضوعات مختلف دیگری نیز در این آیین نامه مطرح شده است:

جدول ۱. موضوعات مطرح در آیین نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

موضوع	ماده
اصطلاحات	۱
تکلیف دستگاه‌ها به پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز در این زمینه	۲
تهیه فهرست و برنامه سال آینده دفاتر و تأسیسات داوطلب برای ارائه خدمات سفر با تخفیف ۳۵٪ در پایان بهمن‌ماه هر سال	۳
اجازه انعقاد قرارداد تجمیعی با دفاتر و تأسیسات گردشگری با تخفیف ۳۵٪ به دستگاه‌های اجرایی	۴
الزام دفاتر و تأسیسات گردشگری به رعایت ضوابط مربوطه	۵
تشویق کارکنان دولت برای انجام سفرهای گروهی و همچنین تبلیغ نقش بن سفر	۶

۳. ارزیابی عملکرد ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)

در بررسی عملکرد ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) طی استعلامی از دستگاه‌ها خواسته شده تا گزارش عملکرد خود را در این خصوص ارائه دهند. [۴] براساس داده‌های موجود، به جز وزارت میراث فرهنگی، گردشگری، صنایع دستی، وزارت جهاد دانشگاهی، وزارت امور خارجه، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و وزارت نیرو، باقی دستگاه‌ها در این خصوص عملکردی نداشته‌اند یا گزارش عملکرد خود را ارائه نکرده‌اند. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری، صنایع دستی و وزارت جهاد دانشگاهی تنها یک سال بن کارت سفر را برای کارکنان خود تهیه و شارژ کرده‌اند. اما وزارت امور خارجه از این محل قانونی، در طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ با هتل‌های مشهد قرارداد داشته است.

جدول ۲. مبالغ پرداختی وزارت امور خارجه به هتل‌های طرف قرارداد در مشهد مقدس
(موضوع بن سفر)^۱

سال	مبالغ پرداختی (ریال)
۱۴۰۱	۱۵,۷۶۶,۸۵۰,۰۰۰
۱۴۰۰	۷,۳۵۳,۷۶۹,۵۰۰
۱۳۹۹	۲,۶۲۵,۶۰۹,۵۰۰
۱۳۹۸	۶,۹۶۸,۴۱۶,۳۷۵
۱۳۹۷	۱۳,۲۲۶,۳۶۱,۶۶۵
۱۳۹۶	۱۵,۹۲۳,۳۰۲,۵۱۰
۱۳۹۵	۴,۱۲۶,۵۴۲,۸۷۵
۱۳۹۴	۱۰,۷۹۱,۲۱۸,۰۰۰
۱۳۹۳	۵,۴۹۷,۷۸۶,۰۰۰
۱۳۹۲	۵,۲۸۸,۱۸۱,۰۰۰
۱۳۹۱	۳,۸۱۸,۰۰۳,۰۰۰
۱۳۹۰	۶,۱۷۲,۱۵۰
جمع کل	۹۱,۳۹۲,۲۱۳,۱۷۵

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نیز در طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۱ و همچنین سال‌های ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تخصیص اعتبارات رفاهی در زمینه بن سفر پرداخته است:^۲

۱. مستند به نامه وزارت امور خارجه به شماره ۷۳۲/۱۷۲۶۱۸۲ مورخ ۱۴۰۲/۶/۵.

۲. وقفه ایجاد شده در خصوص تخصیص این اعتبارات در طی سال‌های ۱۳۹۹-۱۳۹۸ ناشی از شیوع بیماری کووید-۱۹ بوده است.

جدول ۳. مبالغ پرداختی وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات از محل اعتبارات رفاهی به بن سفر^۱

توضیحات	مبلغ (ریال)	سال
به ازای هر خانواده	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۱
به ازای هر خانواده	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۲
به ازای هر خانواده	۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۳
به ازای هر خانواده	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۴
انعقاد قرارداد با اماکن رفاهی در مشهد	۷,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۵
انعقاد قرارداد با اماکن رفاهی در مشهد و گیلان	۸,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۶
انعقاد قرارداد با اماکن رفاهی در مشهد، گیلان و مازندران	۹,۰۰۰,۰۰۰	۱۳۹۷
به دلیل وجود بیماری کووید -۱۹ مبلغی برای بن سفر تعلق نگرفت	۰	۱۳۹۸
به دلیل وجود بیماری کووید -۱۹ مبلغی برای بن سفر تعلق نگرفت	۰	۱۳۹۹
ارائه کارت اعتباری سفر به ازای هر خانواده	۳۴,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۰
ارائه کارت اعتباری سفر به ازای هر خانواده	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۴۰۱
این کارت مربوط به بانک پارسیان با کارمزد ۴ درصد است.	کارت اعتباری سفر ۳۰۰ میلیون ریالی	۱۴۰۲

۱. مستند به پاسخ استعلام وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به شماره نامه ۳۴۳۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۳/۳.

۲. براساس گفت و گوی انجام شده با کارشناسان این دستگاه در تاریخ ۱۴۰۲/۶/۷، اعتبارات تخصیص یافته در طی سال های ۱۳۹۷ - ۱۳۹۱ به صورت گارانتی اماکن رفاهی بوده است. در سال های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ کارت با قابلیت نقدشوندگی در اختیار کارکنان قرار گرفته است. اعتبار ذکر شده در سال ۱۴۰۲، به صورت وام بوده است که مرتبط با ماده مورد بررسی نیست.

در این میان، یکی از زیرمجموعه‌های وزارت نیرو (پژوهشگاه نیرو) نیز تنها یک‌بار در سال ۱۳۸۷ به ارائه سفر کارت ملی پرداخته است:

جدول ۴. پاسخ استعلام وزارت نیرو در خصوص بن سفر^۱

توضیحات	دستگاه زیرمجموعه
فاقد عملکرد	سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق ایران (ساتبا)
هزینه‌ها و کمک‌های رفاهی در قالب حقوق و مزایا به کارکنان پرداخت می‌شود و هیچ‌گونه پرداختی دیگری از قبیل بن سفر صورت نمی‌پذیرد. ^۲	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور و شرکت‌های آب و فاضلاب استانی
هزینه‌ها و کمک‌های رفاهی در قالب حقوق و مزایا به کارکنان پرداخت می‌شود و هیچ‌گونه پرداختی دیگری از قبیل بن سفر صورت نمی‌پذیرد.	شرکت مدیریت منابع آب ایران و شرکت‌های آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان
هزینه‌ها و کمک‌های رفاهی در قالب حقوق و مزایا به کارکنان پرداخت می‌شود و هیچ‌گونه پرداختی دیگری از قبیل بن سفر صورت نمی‌پذیرد.	شرکت توانیر و شرکت‌های برق منطقه‌ای و توزیع نیروی برق استانی
اعطای سفر کارت ملی در سال ۱۳۸۷	پژوهشگاه نیرو
ایجاد تسهیلات اقسامی ۵۰ میلیون ریالی برای سفر به عتبات عالیات در اربعین حسینی (ع) سال ۱۴۰۱ ^۳	
انعقاد تفاهم‌نامه با یک شرکت مسافرتی و گردشگری و اختصاص اعتبار به میزان دو میلیارد ریال برای استفاده کارکنان از خدمات سفر تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال با بازپرداخت ۱۰ ماهه ^۴	
برقراری امکان استفاده از استادسرا، مهمان‌سرا و مهمان‌پذیرهای موجود در مجتمع‌های آموزشی و پژوهشی در برخی از شهرهای ایران در صورت عدم تلاقی با دوره‌های آموزشی	

۱. مستند به پاسخ استعلام وزارت نیرو به شماره نامه ۱۴۰۲/۶/۷ مورخ ۱۶۰۲/۳۱۶۰۶/۴۲۰.

۲. وزارت نیرو مدعی است براساس ضوابط اجرایی بودجه سالیانه از سال ۱۳۹۵ مزایای رفاهی از جمله هزینه‌های سفر در قالب کمک‌هزینه رفاهی به‌همراه حقوق و مزایا به کارکنان پرداخت می‌شود و پرداخت جداگانه‌ای برای بن سفر وجود ندارد.

۳. شایان ذکر است که قانون به ارائه کمک‌هزینه سفر در قالب بن سفر و نه تسهیلات سفر تأکید داشته است. از این رو این اقدام را نمی‌توان عملکرد مرتبط با ماده مورد بحث دانست.

۴. همان

برخی از دستگاه‌ها همچون وزارت امور اقتصاد و دارایی، وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت ورزش و جوانان، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش و وزارت دادگستری صراحتاً به نبود عملکرد در این زمینه اذعان داشته‌اند. برخی از وزارتخانه‌ها نظیر وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به استفاده از تأسیسات رفاهی برای خدمت‌رسانی به کارمندان خود اشاره داشته‌اند. گفتنی است که در متن قانون به صراحت به استفاده از ظرفیت بخش خصوصی (با ارائه تخفیف ۳۵ درصدی از جانب ایشان) اشاره شده و استفاده از ظرفیت‌های اقامتی در اختیار دستگاه‌ها مورد نظر نبوده است.^۱ وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت دفاع و پشتیبانی از نیروهای مسلح و وزارت اطلاعات به رغم پیگیری‌های مکرر پاسخ‌گو نبوده و عملکرد ارائه نکرده‌اند.

جدول ۵. خلاصه اقدامات دستگاه‌ها در خصوص ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)

نام دستگاه	اقدام انجام شده
وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	تنها یک سال بن کارت سفر تهیه و شارژ شد ^۲
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی	راه‌اندازی سامانه رزرو مهمان‌سراها دانشگاه‌های علوم پزشکی ^۳
وزارت صنعت، معدن و تجارت	بهره‌مند کردن کارکنان ستادی و استانی از امکانات رفاهی در اختیار و پرداخت اعتبار رفاهی در بودجه وزارتخانه به ایشان ^۴
وزارت امور اقتصاد و دارایی	فاقد عملکرد ^۵
وزارت کشور	فاقد عملکرد ^۶

۱. به علاوه اینکه براساس ماده (۲۳) قانون خدمات کشوری، ایجاد و اداره این تأسیسات خود غیرقانونی است: «ایجاد و اداره هرگونه مهمان‌سرا، زائر‌سرا، مجتمع مسکونی، رفاهی، واحدهای درمانی و آموزشی، فضاهای ورزشی، تفریحی و نظایر آن توسط دستگاه‌های اجرایی ممنوع است.»
۲. مستند به نامه دفتر برنامه‌ریزی و بودجه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به شماره ۱۴۰۲۲۷۰۲/۵۹۷۴ مورخ ۱۴۰۲/۴/۷.
۳. مستند به نامه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به شماره ۲۰۸/۱۰۳۸/د مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۶.
۴. مستند به نامه وزارت صنعت، معدن و تجارت به شماره ۳۳۲۱۰۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۹.
۵. مستند به نامه وزارت امور اقتصاد و دارایی به شماره ۹۳/۲۸۹۶۹ مورخ ۱۴۰۲/۲/۲۴.
۶. مستند به نامه وزارت کشور به شماره ۷۳۵۱۰ مورخ ۱۴۰۲/۴/۱۴.

نام دستگاه	اقدام انجام شده
وزارت راه و شهرسازی	فاقد عملکرد ^۱
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	فاقد عملکرد ^۲
وزارت ورزش و جوانان	فاقد عملکرد ^۳
وزارت آموزش و پرورش	فاقد عملکرد ^۴
وزارت نفت	مستثنا دانستن شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابعه از قانون مورد بررسی ^۵ (که ادعایی بی‌اعتبار است) ^۶
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	فاقد عملکرد ^۷
وزارت جهاد کشاورزی	یک‌بار در سال ۱۳۸۴ بن کارت از وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با تخفیف ویژه تهیه و در میان بازنشستگان ستادی توزیع شد ^۸
وزارت دادگستری	فاقد عملکرد ^۹
وزارت نیرو	اعطای سفر کارت ملی تنها یک‌بار در سال ۱۳۸۷ توسط پژوهشگاه نیرو ^{۱۰}
وزارت امور خارجه	دارای عملکرد در طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	دارای عملکرد در طی سال‌های ۱۳۹۷-۱۳۹۱ و همچنین سال‌های ۱۴۰۱-۱۴۰۰

۱. مستند به نامه وزارت راه و شهرسازی به شماره ۲۴۴۸۴/۲۰۰ مورخ ۱۴۰۲/۲/۲۰.

۲. مستند به نامه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به شماره ۱۲۱۶۷۵ مورخ ۱۴۰۲/۶/۱۲.

۳. مستند به نامه وزارت ورزش و جوانان به شماره ۱۱۹۶۰/۲۲/۲۲ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۸.

۴. مستند به نامه وزارت آموزش و پرورش به شماره ۱۴۶۲۳۳۷۱۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۹.

۵. مستند به نامه وزارت نفت به شماره ۱۳/۱۷۶۰ مورخ ۱۴۰۲/۲/۲۰.

۶. با توجه به مشورت با کارشناس دفتر حقوقی این مرکز، ادعای مطرح شده فاقد اعتبار بوده و تمامی توابع دستگاه‌های دولتی اعم از وزارت نفت مشمول ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) می‌شوند. مقصود قانونگذار تنها حذف شرکت‌ها و بانک‌های غیردولتی بوده است که به واسطه عدم وابستگی بودجه‌ای به دولت وظیفه‌ای در این خصوص بر آنها مترتب نیست.

۷. مستند به نامه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شماره ۱۴۰۲/۱۶۳۳۴۱ مورخ ۱۴۰۲/۵/۲.

۸. مستند به پاسخ‌نامه وزارت جهاد کشاورزی به شماره ۹۱۲۸۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۹.

۹. مستند به نامه وزارت دادگستری به شماره ۱۷۶۵۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷.

۱۰. مستند به پاسخ اعلام وزارت نیرو به شماره نامه ۱۴۰۲/۳۱۶۰۶/۴۲ مورخ ۱۴۰۲/۶/۷.

۱۱. مستند به نامه وزارت امور خارجه به شماره ۷۳۲/۱۷۲۶۱۸۲ مورخ ۱۴۰۲/۶/۵.

۱۲. مستند به پاسخ اعلام وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به شماره نامه ۳۴۳۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۳/۳.

در خصوص گردشگری دانشجویان و دانش آموزان، وزارت آموزش و پرورش به صراحت به عدم عملکرد خود در این زمینه اذعان داشت.^۱ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز در این زمینه پاسخ گوی استعلامات و پیگیری های مکرر صورت گرفته نبود.

در این میان، مهم ترین علل عدم تحقق ماده مورد بررسی به شرح ذیل هستند:

■ **عدم الزام دستگاه ها در متن قانون:** در ماده مزبور، آمده است که دستگاه های مشمول ماده (۱۶۰)، «اجازه» دارند تا از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب خود برای سفرهای ارزان قیمت کارکنان در قالب بن سفر هزینه کنند. به عبارتی، هیچ گونه اجبار قانونی برای دستگاه ها از این محل نمی توان ایفاد کرد. یعنی اگر دستگاه اجرایی، تمایلی به تخصیص بن سفر به کارکنان خود نداشته باشد می تواند از اجرای این ماده سرباز بزند. ■ **مشروط کردن ارائه تخفیف از سوی دولت به ارائه تخفیف از سوی بخش خصوصی؛** علاوه بر این، در جمله به کاررفته در ماده (۲۵) «قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)» آمده است که «به کلیه دستگاه های مشمول ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود در صورت مشارکت بخش گردشگری به میزان سی و پنج درصد (۳۵٪) و افراد ذی نفع هر یک به میزان چهل درصد (۴۰٪)، بیست و پنج درصد (۲۵٪) هزینه سفرهای ارزان قیمت کارکنان خود را در قالب بن سفر از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب خود، پرداخت کنند.» به عبارتی، تا مادامی که دو پیش شرط تخفیف ۳۵ درصدی بخش خصوصی و ۴۰ درصدی کارکنان محقق نشود، اجازه اعطای کمک هزینه ۲۵ درصدی به دستگاه ها داده نمی شود.

■ **محدود بودن سطح اعتبارات رفاهی دستگاه های اجرایی؛** اولویت برای دستگاه ها، تأمین هزینه های اجتنابناپذیر از قبیل حقوق و مزایای کارکنان است. علاوه بر این، تمایل کارکنان نیز بیشتر بر تأمین سایر مایحتاج به جای کالای سفر از محل رفاهیات است. به عبارتی، هم دستگاه ها در تخصیص اعتبارات رفاهی و هم کارکنان در بهره مندی از اقلام رفاهیات، سفر را به عنوان اولویت به شمار نمی آورند.

■ **نبود وحدت رویه در اجرای قانون؛** هیچ گونه الگوی واحدی و سازوکار مشخصی برای هماهنگ سازی عملکرد بخش خصوصی، دستگاه های اجرایی، سازمان برنامه و بودجه و همچنین وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری پیش بینی نشده است. این سازوکار واحد می توانست اجرایی سازی آن از سوی دستگاه های اجرایی را تسهیل کند. علاوه بر این، مسلماً پیگیری عملکرد دستگاه های اجرایی از سوی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در این خصوص (به عنوان ناظر) در یک بستر مشخص و واحد به مراتب آسان تر خواهد بود.

۱. مستند به نامه وزارت آموزش و پرورش به شماره ۱۴۶۲۳۳۷۱۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۰۹.

۲. علل مطرح شده براساس نظرات درج شده در استعلام های دستگاه های مورد اشاره، استعلام مکتوب از معاونت گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی (به شماره نامه ۱۴۰۲۲۴۰۰/۲۳۸۷ مورخ ۱۴۰۲/۲/۱۳) و گفت و گوهای انجام شده با مسئولین در تاریخ های ۱۴۰۲/۲/۱۱، ۱۴۰۲/۲/۱۷، ۱۴۰۲/۲/۲۷ و ۱۴۰۲/۴/۲۷ به دست آمده است.

در این میان، آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) (مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۲۳) نیز مغفول مانده است. بر این اساس، دستگاه‌های اجرایی و همچنین وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به وظایف قانونی خود عمل نکرده‌اند. براساس ماده (۲) این آیین‌نامه، دستگاه‌های اجرایی مکلف به پیش‌بینی اعتبار لازم در این خصوص در بودجه سنواتی خود بوده‌اند. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نیز موظف بوده است تا بهمن ماه هر سال، فهرست و برنامه سال آینده دفاتر و تأسیسات گردشگری دارای مجوز از وزارتخانه را که آمادگی ارائه خدمات به کارکنان دولت با تخفیف ۳۵ درصدی را دارند تهیه و به دستگاه‌های اجرایی اعلام کند (ماده (۳)). موضوعاتی که مغفول مانده‌اند.

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی براساس ماده (۶) این آیین‌نامه باید تشویق کارکنان دولت برای انجام سفرهای گروهی و تبلیغ بن سفر را نیز برعهده می‌گرفته است. تکلیفی که وزارتخانه در عمل به آن کوتاهی کرده است.

علاوه بر این، نظارت بر حسن اجرا و ارائه گزارش ادواری ۶ ماهه از عملکرد آیین‌نامه به هیئت وزیران مورد دیگری است که از سوی این وزارتخانه مربوطه مغفول ماده است (موضوع ماده (۷)). به عبارتی، بی‌توجهی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به تکلیف خود به نوعی موجبات عدم بهره‌مندی از ظرفیت موجود در ماده مورد بررسی را فراهم آورده است.

۴. جمع‌بندی و پیشنهادات

توجه به توانمندسازی اقشار جامعه از جمله کارکنان دولت برای سفر هم از منظر کارکرد اجتماعی و ایجاد نشاط اجتماعی و هم از منظر بهبود بخشی به کارایی اقتصادی افراد حائز اهمیت است. در این میان، ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱)، ظرفیت حمایتی را با طرح موضوع سفرهای ارزان‌قیمت و بن کارت سفر فراهم آورده، اما ارزیابی انجام شده نشان داد که این ماده با اقبال چندانی مواجه نبوده و به اجرا منتج نشده است. مواردی همچون عدم الزام دستگاه‌ها در متن قانون، محدود بودن سطح اعتبارات رفاهی، عدم استقبال بخش خصوصی در ارائه تخفیف ۳۵ درصدی، نبود سازوکاری مشخص و واحد برای اجرای قانون و همچنین عدم عمل به وظایف تعریف شده برای دستگاه‌های اجرایی و وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در اجرای آیین‌نامه ماده مورد بحث، همگی از جمله عوامل مؤثر در عدم توفیق ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) بوده‌اند. اما به‌منظور تحقق هدف این ماده، اصلاح آن با در نظرگیری چهار نکته الزامی است:

الف) الزام آوردن بودن حکم؛ با توجه به اینکه متن قانونی حاضر، از جهت عدم «تکلیف» به دستگاه‌ها برای پیگیری این مهم محل نقد است، لذا در متن حکم باید به جای استفاده از عبارت «می‌تواند» از عبارت «مکلف است» استفاده شود.

ب) ایجاد سازوکاری مشخص و واحد در اجرا؛ به منظور جلوگیری از ناهماهنگی‌ها، تسهیل در فرایند و فراهم‌سازی امکان نظارت و ارزیابی دقیق وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌توان از سازوکاری واحد به منظور اختصاص بن سفر استفاده کرد. تجربه مشابه این موضوع در ارتباط با استفاده از تبصره «۱۸» قانون بودجه برای تحریک تقاضای سفر در کشور موجود است. به این شکل که اعطای این تسهیلات و بهره‌مندی از خدمات گردشگری در قالب یک سامانه قابل پیگیری است. برای اجرای ماده مورد بحث نیز هر دستگاه امکان تعریف بن سفر از محل اعتبارات رفاهی خود را خواهند داشت. اما این بن سفر از امکان نقدشوندگی برخوردار نخواهد بود، بلکه کارکنان دولت در سکوی تحت نظارت دولت امکان خرید خدمات از عرضه‌کنندگان مورد تأیید وزارت را خواهند داشت. وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی می‌تواند شاخص‌های رعایت استانداردها و همچنین ارائه قیمت‌های مناسب (تخفیف) را در تأیید ارائه‌دهندگان خدمات در سامانه مدنظر قرار دهد.

ج) اصلاح متن در خصوص سفرهای دانشجویی و دانش‌آموزی؛ در متن پیشنهادی حاضر عبارت «دولت مکلف است تمهیدات لازم در خصوص گردشگری دانشجویان و دانش‌آموزان موضوع ماده (۲۵) را به عمل آورد.» حذف شد. علت اینجاست که اگرچه حمایت از سفر دانشجویان و دانش‌آموزان امری پسندیده است، اما نمی‌توان این موضوع را از محل رفاهیات کارکنان مورد پیگیری قرار داد. به عبارتی، رفاهیات کارکنان با هدف مشخص کمک به معیشت کارکنان دولتی تعبیه شده و نباید در موضوع دیگری هزینه شود. با این وجود، تخصیص اعتبارات برای سفرهای دانشجویی و دانش‌آموزی، به جهت ایجاد نشاط اجتماعی در جوانان، آشناسازی و آگاهی بخشی در خصوص فرهنگ‌ها و جغرافیای سرزمین و در نهایت ارتقای هویتی ملی موضوع حائز اهمیتی است. از این رو می‌توان اعتبارات مورد نیاز در این خصوص را از محل تأمین اعتبارات فرهنگی و پرورشی و همچنین مشارکت نهادهایی همچون آستان قدس و بنیاد برکت پیش‌بینی کرد.

ج) توجه به تخصیص اعتبارات لازم؛ مسلماً عدم پیش‌بینی اعتبارات رفاهی لازم در این زمینه و همچنین اختصاص به‌موقع این اعتبارات، اولویت اول برای تحقق این مهم است. بدین منظور می‌توان اعتبارات در نظر گرفته شده برای این موضوع را در ضوابط بودجه‌ای سالیانه درج کرد. با توجه به نکات مورد اشاره متن اصلاحیه ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) به شرح ذیل پیشنهاد می‌شود:

«ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) به شکل زیر اصلاح می‌شود:

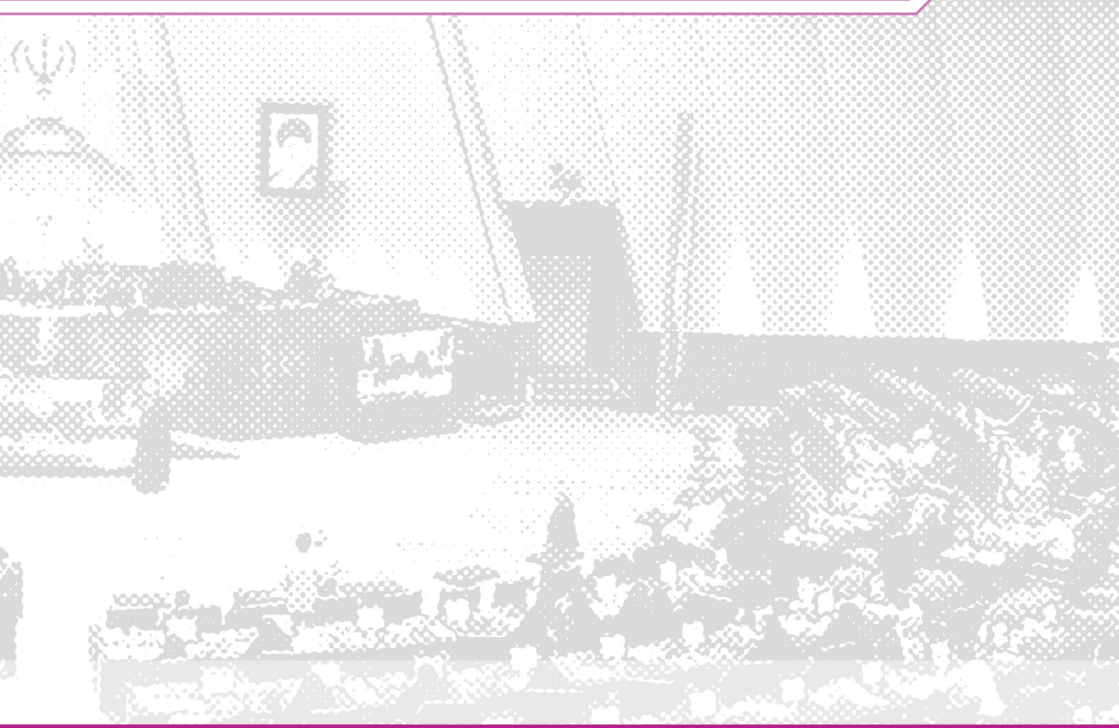
به منظور توسعه گردشگری داخلی و حمایت از سفرهای کارکنان دولت (شاغلین، بازنشستگان، موظفین و ...) و اعضای درجه یک خانواده آنان، دستگاه‌های اجرایی مکلفند یک نوبت در سال، حداقل سی درصد (۳۰٪) هزینه سفرهای ارزان قیمت کارکنان را در قالب بن سفر از محل اعتبارات رفاهی بودجه مصوب، قابل استفاده از تأسیسات گردشگری مورد تأیید وزارت پرداخت کنند. هزینه کرد بن سفر به صورت غیر نقدی و در قالب سامانه‌ای خواهد بود که از سوی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ظرف ۶ ماه راه‌اندازی خواهد شد. فعالین بخش خصوصی مجاز بنابر کیفیت و تخفیف ارائه شده به تشخیص وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در اولویت ورود به سامانه قرار خواهند گرفت. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف ۶ ماه از سوی وزارت و با همکاری سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره «۱» - وزارت آموزش و پرورش و وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت و درمان مکلفند به ترتیب تمهیدات لازم در خصوص گردشگری دانش‌آموزان را از محل اعتبارات فرهنگی و پرورشی و اعتبارات موضوع ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) مصوب ۱۳۹۳ و همچنین گردشگری دانشجویان را از طریق اعتبارات فرهنگی و ورزشی و مشارکت بخش خصوصی به عمل آورند و گزارش سالانه را به کمیسیون آموزش مجلس شورای اسلامی ارسال کنند.
تبصره «۲» - سازمان برنامه و بودجه موظف است اعتبارات لازم برای تحقق این ماده را به صورت سالانه پیش‌بینی کند.»

منابع و مآخذ

- [۱] مرکز آمار ایران. (۱۴۰۰). نتایج آمارگیری از گردشگران ملی - ۱۴۰۰.
- [۲] مجلس شورای اسلامی. (۱۳۸۴). قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۱) (مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵).
- [۳] هیئت وزیران. (۱۳۸۶). آیین‌نامه اجرایی ماده (۲۵) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۲۴).
- [۴] نامه استعلام در تاریخ ۱۴۰۲/۱۳/۳۰ به شماره ۱۶۲۰۰/۶۶۳-۸۲ به وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت ورزش و جوانان، وزارت آموزش و پرورش، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، وزارت اطلاعات، وزارت امور اقتصاد و دارایی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت امور خارجه، وزارت دادگستری، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نفت و نیرو، ارسال شد.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، رویروی یارک نیاوران (ضلع جنوبی، بلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ | صندوق پستی: ۱۵۷۷۵-۵۵۵۵ | وبسایت الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir